

Evaluatie Bomenbeleid Teylingen

Bestuurlijk opdrachtgever: Heleen Hooij
Ambtelijk opdrachtgever: Marcel de Lijster
Externe opdrachtnemer: Susanne Driesen (Bomenwacht)
Projectleider: Paul Wolvers
Datum: 18 januari 2021
Zaaknummer: Z-20-155163

Status: Definitief

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1. Inleiding en context.....	3
1.1. Werkwijze	3
1.2. Vervolg	4
2. VIGEREND PROVINCIAAL, REGIONAAL EN LOKAAL BELEID	4
3. TE HANDHAVEN BELEIDS(UITGANGS)PUNTEN.....	5
3.1. De juiste boom op de juiste plaats	5
3.2. Bijdrage van bomen aan de kwaliteit van de leefomgeving	5
3.3. Onderscheid naar status en locatie	5
4. Evaluatie van gevoerde Bomenbeleid.....	6
4.1. Evaluatie door gemeente en inwoners.....	6
4.2. Kwaliteit van het bomenbestand	6
4.3. Kapvergunningstelsel.....	6
4.4. Bomen in ruimtelijke ontwikkeling	7
4.5. Overlast door bomen	8
4.6. Communicatie over bomen	8
4.7. Behaalde resultaten (Bomenbeleid hoofdstuk 6).....	8
5. Aanbevelingen voor beleid	10
5.1. Bescherming van bomen en groen.....	10
5.2. Onderhoud van bomen	11
5.3. Communicatie en handhaving	11
5.4. Bepaling nulpunt bomenbestand	11
5.5. Blik op de toekomst.....	12
6. Vervolgstappen na evaluatie.....	13
7. CONCLUSIE	13
BIJLAGE	14

Samenvatting

In 2015 is het bomenbeleid van Teylingen opgesteld en vastgesteld. Daarbij is bepaald dat dit bomenbeleid in 2020 geëvalueerd moest worden. Dit is vorig jaar gedaan middels een enquête naar het burgerpanel en inwoners die destijds bij het opstellen van het beleid hebben geparticipeerd, en naar medewerkers die (zijdelings) betrokken zijn bij uitvoering of toepassing van het bomenbeleid.

Het huidige bomenbeleid bevat veel ingrediënten die bijdragen aan een goed functionerend bomenbestand, en die wenselijk en passend zijn bij de transitie naar de nieuwe beleidsinstrumenten onder de Omgevingswet, zoals de inzet op klimaatadaptatie, het beschermen van natuurwaarden en biodiversiteit, en inzet op passende participatie.

Bij het opstellen van het beleid is destijds geen nulpunt voor het gemeentelijke bomenbestand bepaald. Daardoor is het nu lastig om te beoordelen in hoeverre diverse doelen ten aanzien van kwaliteit en kwantiteit zijn behaald. Daar waar mogelijk is wel een beoordeling gegeven. Inmiddels is de registratie van de kwaliteit en kwantiteit van het bomenbestand zodanig aangepast, dat nu wel een nulpunt bepaald kan worden. Dit is meegenomen in het advies.

Uit de evaluatie blijkt dat het huidige vergunningenstelsel ruimte laat voor discussie en onduidelijkheid over wanneer nu een vergunning kan worden toegekend, zowel bij waardevolle bomen, als bij overlast en participatietrajecten.

Bij projecten voor ruimtelijke ontwikkeling blijkt vaak dat de richtlijnen voor behoud en aanplant van bomen niet voldoende uitgewerkt zijn om genoeg groen in een plan te houden. Daarnaast komt uit de evaluatie naar voren dat er weinig capaciteit voor boomtechnisch toezicht bij werkzaamheden beschikbaar is, waardoor bomen nogal eens beschadigd raken.

Bewoners en medewerkers blijken weinig kennis te hebben over regels en beleid rondom bomen, en zien graag meer communicatie hierover, echter ontbreekt hiervoor de benodigde capaciteit vanuit beheer.

Om deze zaken beter te regelen zijn aanbevelingen gedaan. Hiervoor kunnen een aantal vervolgstappen gezet worden. Deze zijn verderop in deze notitie in hoofdstuk 5 op een rij gezet.

1. Inleiding en context

In 2015 is het bomenbeleid Teylingen opgesteld en vastgesteld. Daarbij is bepaald dat dit bomenbeleid in 2020 geëvalueerd moest worden, aan de hand van de resultaatseffecten uit hoofdstuk 6 van het beleidsdocument.

Inmiddels vormt de gemeente Teylingen een ambtelijk samenwerkingsverband met de gemeenten Lisse en Hillegom. Om zo efficiënt en eenduidig mogelijk te kunnen werken is het wenselijk om, waar mogelijk en passend, werkwijzen van de 3 gemeenten op elkaar af te stemmen.

Daarnaast zal per 1 januari 2022 de Omgevingswet in werking treden. Dit heeft invloed op de wijze waarop beleid vastgelegd en geregeld wordt. De bruikbaarheid van het beleid onder de Omgevingswet is meegenomen in de beoordeling en de adviezen.

1.1. Werkwijze

Het bomenbeleid is geëvalueerd aan de hand van gesprekken met de bij de beleidsuitvoering betrokken medewerkers en informatie uit het gemeentelijk beheersysteem. Daarnaast zijn enquêtes uitgezet: naar het burgerpanel, naar de inwoners die ten tijde van het opstellen van het bomenbeleid hebben geparticipeerd en onder medewerkers die (zijdelings) betrokken zijn bij uitvoering of toepassing van het bomenbeleid.

De uitkomsten van deze evaluatie, gecombineerd met en getoetst aan informatie uit andere gemeentelijke en regionale beleidsdocumenten, hebben geleid tot adviezen en aandachtspunten die kunnen worden meegenomen bij het aanpassen van het bomenbeleid. Bij de adviezen is het veranderende Omgevingsrechtstelsel als uitgangspunt genomen.

1.2. Vervolg

De uitkomsten van de evaluatie kunnen reden zijn om delen van het bomenbeleid aan te passen. Dit kan door aanvullende beleidsregels op te stellen en/of aanvullende richtlijnen te formuleren. Daarbij dient de werkwijze zoals deze vanuit de toekomstige Omgevingswet gevraagd (deregulering, ruimte voor initiatieven) wordt, gevolgd te worden.

Aanpassing van het beleid richting de Omgevingswet betekent dat de (eventueel bijgestelde) visie en doelstellingen voor bomen een plek moeten krijgen in de nieuwe, integrale gemeentelijke Omgevingsvisie. De uitwerkingen daarvan, met bijbehorende richtlijnen en werkwijzen, moeten geborgd worden in een Omgevingsprogramma voor bomen. De kapregels, nu neergelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening, gaan op in het gemeentelijke Omgevingsplan.

2. VIGEREND PROVINCIAAL, REGIONAAL EN LOKAAL BELEID

In het **Beleidsplan Groen 2016-2020** zijn diverse waarden van groen (en daarmee ook van bomen) vastgelegd. Deze sluiten aan bij de thema's en doelen van de nieuwe Omgevingswet, en passen bij de visie en ambities die de gemeente Teylingen heeft ten aanzien van haar bomen.

- Leefbaarheid en sociale cohesie (participatie);
- Economie: wonen (kwaliteit van onderhoud en inrichting);
- Economie: bezoeken en verblijven (kwaliteit van beeld, recreatie);
- Gezondheid en gezond leven (activeren, participeren);
- Klimaatadaptatie;
- Natuurwaarden.

De **Duurzaamheidsagenda 2016-2018** richt zich op de ambitie van de gemeente om in 2030 volledig duurzaam te zijn. Het gaat in dit document voornamelijk om gebruik en productie van energie. Groen krijgt vooral een rol toebedeeld in het buitengebied, daarnaast wordt het stimuleren van natuurvriendelijke tuinen in de kernen benoemd.

De **Structuurvisie 2030** geldt als voorloper van de Omgevingsvisie. Hierin zijn de belangrijke structuren (grijs, blauw, rood, groen) en de visie daarop weergegeven. De nadruk ligt op het landschappelijke groen in het buitengebied en het cultuurgroen in de kernen. De bomen zijn nauwelijks benoemd. Hier is een verdere uitwerking nodig voor de boomstructuren, zowel binnen als buiten de kernen.

De **Intergemeentelijke Structuurvisie van Greenport (ISG, 2016)** is een vervolg op het Pact en Offensief van Teylingen, waarbij vooral is ingezet op de landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten van de regio. Er is sprake van een tuinbouwgebied in een kwetsbaar landschap, waarbij aandacht moet zijn voor behoud van de natuurwaarden: een open landschap met bollenteelt, graslanden en de diverse cultuurhistorische kenmerken en toeristische mogelijkheden. In de regio zijn een aantal ecologische verbindingzones. Ook hier gaat het vooral om de natuur tussen de kernen.

De gemeenten Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk en Teylingen hebben in het Gebiedsprogramma **B(!)oeiende Bollenstreek 2016-2020** vastgelegd dat ze een bollenstreek willen zijn die jaarrond groen met kleur is. Op deze manier willen ze de identiteit van de streek versterken, de belevingsmogelijkheden vergroten én de biodiversiteit verbeteren. Dit laatste wordt onder andere nagestreefd door de inzet van passende landschapselementen waarmee ook de (groene) netwerken worden versterkt.

Provincie Zuid-Holland heeft haar **Omgevingsvisie** in 2019 vastgesteld. Daarin zijn doelstellingen voor de hele provincie vastgelegd, die daarmee ook gelden voor het grondgebied van gemeente Teylingen. De provincie streeft naar een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving, en wil de groene kwaliteiten, zowel binnen als buiten de bebouwde gebieden, versterken en de samenhang tussen gebieden vergroten. Daarbij is een rol weggelegd voor de groenblauwe structuren. Ontwikkelingen moeten gericht zijn op Energievernieuwing en klimaatbestendigheid. Provincie Zuid-Holland wil ook de best bereikbare provincie zijn.

3. TE HANDHAVEN BELEIDS(UITGANGS)PUNTEN

3.1. De juiste boom op de juiste plaats

Als gemeente kiezen we in ons bomenbeleid nadrukkelijk voor kwaliteit boven kwantiteit: een kleinere hoeveelheid goed functionerende bomen draagt beter bij aan de kwaliteit van de leefomgeving dan veel slecht functionerende bomen. Daarbij hoort ook de juiste boom op de juiste plaats: de grootte van de groeiplaats moet passen bij (de grootte van) de boom, en bij herplant moet telkens goed nagegaan worden of een boom op die locatie past, en welke boom dan geschikt is.

Beheersintensieve bomen (vormbomen en knotbomen) worden bij voorkeur niet aangeplant, aangezien deze meer investeringen vragen en vaak alsnog overlast kunnen geven. Met deze uitgangspunten willen we toekomstige overlast door bomen voorkomen.

3.2. Bijdrage van bomen aan de kwaliteit van de leefomgeving

In ons bomenbeleid hechten we veel waarde aan bomen en benoemen we de waarden die bomen bieden aan de leefomgeving. Bomen dragen bij aan:

- de opbouw van groenstructuren;
- natuurwaarden en daarmee de biodiversiteit;
- klimaatadaptatie, door vermindering van hittestress en waterbuffering. Door bij aanplant ook te kiezen voor uitheemse boomsoorten (laatste 4 jaar 50 procent van de aanplant), die passen bij het veranderende klimaat, wordt deze waarde ook naar de toekomst voortgezet;
- sociale cohesie, door gerichte inzet van participatie;
- de beeldkwaliteit van het beschermd dorpsgezicht van Warmond.

Deze waarden sluiten aan bij een aantal van de pijlers van de Omgevingswet, te weten: participatie, klimaatadaptatie en biodiversiteit.

3.3. Onderscheid naar status en locatie

Als gemeente delen we de bomen in naar beleidsstatus. Waardevolle- en monumentale (A) bomen moeten behouden blijven, zolang ze gezond en veilig zijn. Overige particuliere bomen zijn niet omgevingsvergunningsplichtig. Overige gemeentelijke bomen moeten voldoen aan bepaalde voorwaarden voordat deze (al dan niet met vergunning) verwijderd mogen worden. Buiten de bebouwde kom wordt rekening gehouden met de Wet natuurbescherming (voorheen Boswet).

4. Evaluatie van gevoerde Bomenbeleid

4.1. Evaluatie door gemeente en inwoners

Het bomenbeleid is in 2015 opgesteld met input vanuit inwoners (enquête en klankbordgroep). Daarom is ook in het kader van de evaluatie input gevraagd van inwoners, met een enquête bij de oorspronkelijke klankbordgroep en daarnaast bij het burgerpanel. Ook hebben een aantal medewerkers van de gemeente via een enquête hun mening gegeven. Daarnaast zijn de medewerkers die direct betrokken zijn bij de uitvoering van het bomenbeleid bevroegd. De uitgevoerde enquête is opgenomen in bijlage 1.

4.2. Kwaliteit van het bomenbestand

Eén van de doelen van het Bomenbeleidsplan was het verbeteren van de kwaliteit van het bomenbestand. Omdat geen nulpunt is bepaald, kan niet getoetst worden of, en in hoeverre de kwaliteit verbeterd is. Wel kunnen de huidige situatie van het bomenbestand en de werkwijze bij boomgerelateerde zaken beoordeeld worden.

Medewerkers hebben het idee dat de kwaliteit van het bomenbestand deels is verbeterd: er wordt eerder ingegrepen bij veiligheidsrisico's en overlast. Anderzijds hebben nieuwe ziekten en aantastingen juist ook een negatieve invloed op de kwaliteit van de bomen.

Inwoners ervaren over het algemeen (de laatste jaren) meer overlast van bomen en hebben het gevoel dat diverse bomen in de loop van de tijd zijn verdwenen zonder herplant.

4.3. Kapvergunningstelsel

Het aantal vergunningaanvragen is vrij laag: gemiddeld worden jaarlijks ongeveer 20 kapvergunningen aangevraagd. Dit valt binnen de verwachtingen, aangezien voor particulieren alleen de bomen op de waardevolle bomenlijst nog vergunningsplichtig zijn. Voor deze bomen vormt de vergunningsplicht over het algemeen afdoende bescherming.

De inwoners vinden dat meer en ook jongere particuliere bomen beschermd mogen worden.

Op de waardevolle bomenlijst zijn naast solitaire bomen ook vlakken opgenomen. Dit blijkt in de beoordeling en in de communicatie lastig: om welke bomen gaat het precies? Het is dus onduidelijk welke bomen in de vlakken de monumentale status hebben. Medewerkers vinden het wenselijk dat dit beter vastgelegd wordt.

De bomenlijst zou elke 5 jaar geactualiseerd moeten worden, maar dit is niet voor alle bomen gebeurd omdat criteria hiervoor niet afdoende waren om dit goed uit te voeren. De betrokken medewerkers weten niet met zekerheid te zeggen of alle bomen op de lijst ook nog buiten aanwezig zijn.

In de Algemene Plaatselijke Verordening is de mogelijkheid opgenomen om een herplantplicht op te leggen bij afgeven van een kapvergunning. Echter is dit geen verplichte regel, en blijkt het dan ook lang niet altijd te worden gedaan. Dit kan verklaren waarom inwoners het idee hebben dat diverse gekapte bomen niet vervangen zijn. Zowel inwoners als medewerkers vinden het wenselijk om herplant, of financiële compensatie daar waar geen ruimte is, verplicht te stellen.

Het team vergunningen kijkt steeds kritischer naar de gunningsregels voor gemeentelijke bomen. Deze blijken nog weleens voor meerderlei uitleg vatbaar, en zijn daardoor niet eenduidig toetsbaar. Zo zijn gemeentelijke bomen niet vergunningsplichtig als er voldoende ruimte is voor participatie bij het verwijderen en vervangen. Daarbij blijkt echter niet sluitend vastgelegd wat 'voldoende ruimte voor participatie' inhoudt. De medewerkers geven ook aan dat het onduidelijk is in welke gevallen nu wel of geen participatie toegepast moet worden.

Bewonersparticipatie, waarbij direct omwonenden kunnen meedenken binnen door de gemeente gestelde kaders, wordt door zowel de medewerkers als de inwoners als wenselijk gezien. Wel vinden de medewerkers het participatietraject lang.

Ook wordt het wenselijk gevonden om de kaders aan te scherpen. Bewoners kunnen bij participatietrajecten nu boomsoorten kiezen van een *shortlist* met suggesties voor nieuw te planten bomen. In de praktijk blijkt dat meestal gekozen wordt voor kleinere soorten (zoals *Prunus sp.*), en dat bij de keuze tussen groen en parkeerruimte meestal parkeerruimte voorkeur heeft. Men vindt het van belang om de kaders (minimale hoeveelheid te planten groen en bomen, met sturing op soorten en beleidscategorieën) van tevoren duidelijk vast te leggen én uit te leggen. Ook wordt benoemd dat het goed is om bewoners meer informatie te geven over boomsoorten en te verwachten groei en ze bewust te maken van de positieve invloed van voldoende en passend groen en bomen in hun omgeving. Inwoners ervaren het kunnen meedenken (binnen de door de gemeente meegegeven kaders) als positief, en zijn blij met het resultaat.

4.4. Bomen in ruimtelijke ontwikkeling

In het bomenbeleid is vastgelegd dat bomen alleen geplant mogen worden als er voldoende boven- en ondergrondse groeiruimte beschikbaar is. In de praktijk blijkt dit vaak niet het geval en moeten plannen worden aangepast. Meestal worden dan minder bomen aangeplant, waarbij wel aandacht is voor een goede groeiplaats.

Medewerkers zien dat in ontwerpen vaak niet genoeg rekening gehouden wordt met de groeiruimte die een boom nodig heeft. Ook bestaande bomen komen nogal eens in de knel. Er is vaak weinig financiële ruimte voor dure, innovatieve oplossingen om de beschikbare ruimte integraal en efficiënt te kunnen benutten voor alle gewenste inrichtingselementen. Voorbeeld hiervan is de wens voor meer bomen in de dorpskernen waarbij er ondergronds onvoldoende ruimte. Door middel van een technische constructie zou dit wel goed mogelijk zijn alleen zijn dit dure investeringen. Voorbeeld hiervan is een krattenconstructie (zie afbeelding 1 en 2) zoals op het Havengebied in Lisse is toegepast.

Afbeelding 1

Afbeelding 2

Bij aanplant wordt gelet op diversiteit. De laatste jaren is de diversiteit in soort, leeftijd en grootte van het bomenbestand en de groenbeleving in het algemeen toegenomen, met een groter aandeel van uitheemse boomsoorten die bestand zijn tegen het veranderende klimaat.

Bij werkzaamheden moet schade aan bomen voorkomen worden. De gemeente heeft momenteel één toezichthouder groen, waardoor in de praktijk niet overal voldoende tijd en aandacht voor is. Bij werkzaamheden gaat het nog niet altijd goed, en ontstaat regelmatig schade aan bomen.

Zo nu en dan wordt gemeentelijk snippergroen verkocht aan particulieren. Het komt wel eens voor dat op een dergelijk perceel een gemeentelijke boom staat. Door de verkoop verdwijnen zo enerzijds bomen uit het gemeentelijk bomenbestand, anderzijds verdwijnen zo percelen waar mogelijk nog gemeentelijke bomen op een duurzame manier aangeplant hadden kunnen worden.

4.5. Overlast door bomen

In het bomenbeleid zijn richtlijnen opgesteld om overlast te voorkomen. Zo wordt bij aanplant gelet op voldoende ruimte en de juiste boom op de juiste plaats. Ook zijn er richtlijnen wanneer sprake is van overlast en wanneer een boom in aanmerking komt voor verwijdering en eventueel vervanging door een beter passende boom. Aan de hand van deze richtlijnen kon zo een beperkt aantal overlastbomen per jaar getoetst en eventueel verwijderd worden. Deze werkwijze heeft de afgelopen jaren gezorgd voor minder bomen met gemelde overlast. Tot aan 2020 werd eenmaal per jaar getoetst, waarbij maximaal 12 bomen per keer verwijderd mochten worden, om potentiële kaalslag te voorkomen. Medewerkers zijn van mening dat deze beperking van maximaal 12 bomen per jaar nu kan worden losgelaten, omdat een grote hoeveelheid aanvragen en daarmee een potentiële kaalslag uitblijft. De slechtste bomen zijn inmiddels verwijderd, en de medewerkers verwachten dat door ruimte te geven aan kapaanvragen vanwege overlast, uiteindelijk de kwaliteit van het bomenbestand kan verbeteren.

Medewerkers vinden de voorwaarden voor overlast en kap niet altijd even duidelijk om toe te passen. Inwoners geven ook aan slecht op de hoogte te zijn van de overlastregels. Daarnaast ervaren zij de laatste jaren juist meer overlast (vooral van wortels die de verharding opdrukken, en daarnaast van luizendruip en groot wordende bomen, allemaal voorbeelden van al wat oudere bomen die niet genoeg ruimte en vaak een slechtere conditie hebben).

Aandachtspunt is en blijft de plaatsing van zonnepanelen. Schaduwworp van bomen op zonnepanelen wordt door bewoners als overlast ervaren. De gemeente is echter van mening dat de waarden van bomen voor de omgeving niet zomaar wegvallen tegen de waarde van de schone energie van zonnepanelen. Vanwege het toenemende aantal meldingen hierover willen de betrokken medewerkers hier wel graag aanvullende richtlijnen voor.

4.6. Communicatie over bomen

Als gemeente willen we graag meer en duidelijk communiceren over boomonderhoud, bomenbeheer en de werking van het bomenbeleid. Deze communicatie richting bewoners loopt tot nu toe nog niet geheel naar wens. Er zijn niet genoeg uren binnen het team beheer beschikbaar om regelmatig een bericht op te stellen en deze via communicatie te publiceren en zo bewoners op de hoogte te houden.

Uit de enquête blijkt dat bij een meerderheid van de bewoners het beleid niet bekend is, en ook de regels over kap, overlast en beheer van bomen zijn veelal onbekend.

De interne communicatie van het bomenbeleid richting collega's bij andere disciplines blijkt ook voor verbetering vatbaar. Bij vragen weet men wel de mensen te vinden die betrokken zijn bij groen en bomen, maar de inhoud van het bomenbeleid zelf is binnen de organisatie niet bekend. Aangegeven wordt dat het beleid en andere stukken lastig te vinden zijn en dat procedures onduidelijk zijn. Men wil hier graag meer aandacht voor.

4.7. Behaalde resultaten (Bomenbeleid hoofdstuk 6)

In Hoofdstuk 6 van het Bomenbeleid staan resultaatseffecten geformuleerd. Deze zijn gesplitst in effecten op de korte termijn (bereikt binnen 2 jaar) en effecten op de lange termijn (eerste resultaten merkbaar na 5 jaar). Hieronder op een rijtje de beoogde effecten en een evaluatie daarvan.

Effecten op de korte termijn (resultaten bereikt binnen 2 jaar, per 2017):

- *Betere publicatie rondom het kapvergunningstelsel:* Bewoners kunnen zich aanmelden bij een loket, waarbij ze automatisch bericht krijgen als er een omgevingsvergunning kappen in hun buurt wordt aangevraagd.
- *Meer communicatie over boomonderhoud en boombeheer:* Dit is nog steeds een ontwikkelpunt

- *Meer betrokkenheid van inwoners bij boomparticipatie (herinrichting en onderhoud):* Dit is nu een standaard uitgangspunt bij boomvervanging.
- *Nieuwe bomen worden alleen geplaatst met voldoende boven- en ondergrondse ruimte:* Met het toepassen van het 'Handboek bomen van Norminstituut Bomen' is dit nu geborgd.
- *Nieuwe bomen worden samen met direct omwonenden bepaald:* Dit is standaard, uitgangspunt is hierbij 'de juiste boom op de juiste plaats'.
- *Monumentale bomen zijn beter beschermd:* De APV is hierop aangepast. De welstandcommissie kan bij aanvragen van kapvergunningen die betrekking hebben op het beschermd dorpsgezicht niet altijd eenduidig toetsen of een vergunning verleend mag worden, omdat de gunningsregels op meerdere manieren uit te leggen blijken. De 'Lijst waardevolle bomen' moet nog worden geactualiseerd.
- *Minder waardevolle bomen kunnen makkelijker worden vervangen:* Voor alle gemeentelijke bomen met een stamdoorsnede van >20 cm is nog steeds een kapvergunning nodig. Ook als ze minder waardevol zijn. Dit is nog een ontwikkelpunt.
- *Overlastbomen worden beperkt weggehaald:* De huidige Overlastprocedure laat verwijdering van maximaal 12 bomen per jaar toe. Hierdoor worden niet alle bomen die problemen geven verwijderd.
- *Minder schade bij werkzaamheden rondom bomen:* De Bomenposter bij het 'Handboek bomen' wordt bij werkzaamheden van toepassing verklaard. Resultaat bij de bomen nog niet meetbaar, ook door gebrek aan voldoende capaciteit voor handhaving.
- *Beter toezicht bij werkzaamheden rondom bomen:* Dit is een ontwikkelpunt, het ontbreekt aan capaciteit (FTE's) om dit goed uit te voeren.
- *Bij ontwerp en nieuwbouw wordt rekening gehouden met het nieuwe boombeleid:* Het beleid landt steeds beter in de organisatie. Nog niet bij alle medewerkers is het beleid bekend.
- *Bij integrale projecten wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de bomen:* Het beleid landt steeds beter in de organisatie. Nog niet bij alle medewerkers is het beleid bekend.
- *Eigen maken van het nieuwe beleid in de organisatie:* Ontwikkelpunt, het ontbreekt aan capaciteit (FTE's) om dit goed uit te voeren.

Effecten op langere termijn (eerste resultaten merkbaar na 5 jaar, per 2020):

- *De kwaliteit van het bomenbestand is verbeterd:* We zijn gestart met strategisch boombeheer. Door middel van structurele boomveiligheids- en onderhoudscontroles is de monitoring verbeterd, worden maatregelen voor veiligheid en onderhoud beter opgevolgd en voldoen we daarmee beter aan de zorgplicht.
- *Het aantal overlastbomen is verminderd:* De afgelopen 5 jaar zijn er meerdere overlastbomen verwijderd, waardoor de overlast veroorzaakt door bomen is afgenomen.
- *De onderhoudskosten van bomen zijn gedaald:* De periode van 5 jaar is te kort om hier al resultaten te zien.
- *Een grotere diversiteit in soort, leeftijd en grootte:* Met de uitvoering van een aantal integrale projecten (waarbij de gehele inrichting van de openbare ruimte meegenomen is) zijn veel nieuwe verschillende bomen geplant. Voorbeelden hiervan zijn de Antoniuslaan, Essenlaan en Platanenlaan in Sassenheim.
- *Meer groenbeleving in de buitenruimte:* Door het toepassen van meer soortdiversiteit bij aanplant is er meer belevingswaarde gekomen. Denk hierbij aan de aanplant van groenblijvende bomen, winterbloeiers en bomen met een opvallende herfstkleur.
- *Een grotere biodiversiteit:* Er zijn steeds meer bomen aangeplant die een meerwaarde hebben voor de biodiversiteit. Bijvoorbeeld nectargevende bomen of bomen met eetbare vruchten voor vogels.
- *Minder ziekten en plagen:* Er worden geen grootschalige monoculturen meer aangeplant, hierdoor hebben ziekten en plagen minder gevolgen.
- *Meer klimaatbestendige bomen:* We hebben de afgelopen jaren ervaring opgedaan met het op kleine schaal aanplanten van boomsoorten uit een warmer klimaat. Deze ervaring wordt nu gebruikt bij het meer en grootschaliger toepassen van deze boomsoorten.

5. Aanbevelingen voor beleid

5.1. Bescherming van bomen en groen

De aanwijs- en beoordelingscriteria voor waardevolle bomen (A-bomen in het bomenbeleidsplan) blijken niet altijd eenduidig toetsbaar. Ook zijn hele vlakken als monumentaal aangemerkt, maar is vervolgens onduidelijk welke bomen nu wel of niet onder deze categorie moeten vallen. Actualisatie van de waardevolle bomenlijst zou elke 5 jaar moeten plaatsvinden, maar dit is niet voor alle bomen gebeurd.

Het is nodig om de aanwijscriteria voor waardevolle bomen aan te passen (definities scherper, met toetsbare waarden) zodat deze eenduidig toetsbaar zijn. Voor structuren (lijnen, vlakken) zijn eigen, aanvullende criteria wenselijk. Uit de enquête onder de medewerkers van de gemeentelijke organisatie kwam naar voren dat er behoefte is aan een vastgelegde, duidelijke groenstructuur, als onderdeel van een integraal structuurplan (verkeer, stedenbouw, bomen) per kern.

Daarnaast zijn de overige gemeentelijke bomen nu nog vergunningsplichtig, tenzij sprake is van voldoende participatie, een (verkeers)veiligheidsrisico (inclusief dode en zieke bomen) of gegronde overlast. Niet altijd is duidelijk wanneer voldoende aan deze voorwaarden is voldaan. Deze dienen eenduidiger en toetsbaar gemaakt te worden, zodat maar 1 interpretatie mogelijk is. Mogelijk kan ook de vergunningsplicht voor de overige gemeentelijke bomen omgezet worden naar een meldplicht, waarbij bepaalde categorieën bomen gekapt mogen worden zolang ze voldoen aan toetsbare voorwaarden (inclusief herplant), conform de beleidsrichtlijnen. Dit is ook het signaal uit de gemeentelijke organisatie, waarbij het bomenbeleid van gemeente Lisse als passend voorbeeld voor inrichting van het vergunningenstelsel voor bomen wordt aangehaald.

Daarnaast nemen we als gemeente het standpunt in dat bomen dermate waardevol zijn voor de leefomgeving, dat deze niet zomaar mogen wijken voor zonnepanelen. Daarom zijn aanvullende richtlijnen voor overlast door bomen bij zonnepanelen nodig.

Het beschermd dorpsgezicht Warmond wordt nu beschermd door en getoetst aan het bestemmingsplan. Daarbij geeft de monumentencommissie advies. Na inwerkingtreding van de Omgevingswet gaat deze adviesfunctie over op de (verplicht) op te richten gemeentelijke commissie Omgevingskwaliteit, die vervolgens moet toetsen aan het gemeentelijke Omgevingsplan.

Om krimp van het bomenbestand te voorkomen, zou aan kap van beschermde bomen (waardevolle solitaire bomen of structuren) een duidelijke verplichting tot herplant gekoppeld moeten worden, wat (alleen in uiterste gevallen) omgezet mag worden naar een financiële (passende) compensatie wanneer onvoldoende ruimte beschikbaar is voor een nieuwe boom. Alleen als een particuliere waardevolle boom gekapt moet worden vanwege veiligheidsrisico's, kan daar dan van worden afgeweken.

Bij (her)ontwikkeling is het wenselijk om richtlijnen voor de inrichting met bomen naar beleidsstatus mee te geven voor het ontwerp, zowel wat betreft percentages (kwantiteit) als groeiplaatsinrichting en groeiruimte (kwaliteit). Zo kan in elk project gestreefd worden naar een minimaal percentage aan waardevolle bomen en boomstructuren, om het aandeel groen in de leefomgeving op peil te houden.

Hoewel de verkoop van snippergroen een manier is voor de gemeente om geld binnen te krijgen, zorgt het wel voor afkalving van de groene leefomgeving. Het is van belang om hier duidelijke richtlijnen voor vast te leggen, wat betreft geschikte locaties en hoeveelheid oppervlakte die beschikbaar gesteld wordt voor verkoop, alsmede de voorwaarde dat de groene inrichting van het perceel behouden blijft. Percelen met gemeentelijke bomen zouden, om het gemeentelijke bomenbestand op peil te houden en boomstructuren niet te doorbreken, bij voorkeur niet verkocht moeten worden.

5.2. Onderhoud van bomen

Gemeente Teylingen is licentiehouders van het Handboek Bomen van Norminstituut Bomen. Hierin staan werkwijzen en normen ten behoeve van reguliere inspectie, onderhoud, vervanging van en inrichting met bomen. Deze werkwijzen en normen zijn inmiddels landelijk geaccepteerd en onderschreven, en worden in een groot deel van de Nederlandse gemeenten en door aannemers toegepast. Daarmee kan het tot nu toe gehanteerde eigen Handboek Bomenbeheer komen te vervallen. Het beheer en onderhoud van bomen wordt al conform het Handboek Bomen uitgevoerd volgens het programma van Strategisch Bomenbeheer, met een cyclus van 3 jaar voor inspectie, veiligheidsmaatregelen en onderhoud. Ditzelfde programma draait al langere tijd met succes in Lisse.

Met het bomenbeleid hadden we als gemeente een daling van de onderhoudskosten voor ogen. Aangezien we nog maar enkele jaren op deze manier bezig zijn, is lastig te zeggen hoever we nu staan, maar waarschijnlijk is deze doelstelling nog niet gerealiseerd. Op papier komt het budget uit, met een slimmere en efficiëntere inzet van de mensen, maar in de praktijk is er onvoldoende fte beschikbaar om het beleid naar wens uit te voeren, denk bijvoorbeeld aan toezicht en communicatie. Met inzet van meer fte kan dit in de komende jaren verbeterd te worden.

De afgelopen jaren is flink gewerkt aan het wegnemen van (toekomstige) overlastbomen. Om de procedure te versimpelen is het wenselijk om het verwijderen van maximaal 12 overlastbomen per jaar los te laten, en daarmee ook af te stappen van het eenmalige toetsmoment per jaar. Zo kan geconstateerde overlast direct worden aangepakt. Dit draagt bij aan de verbetering van de kwaliteit van de groene leefomgeving en een snelle service richting inwoner.

5.3. Communicatie en handhaving

Het geldende bomenbeleid moet beter onder de aandacht komen en blijven bij alle disciplines binnen de gemeente, zodat bomen eerder in beeld komen bij activiteiten in de buitenruimte, en beter ingepast kunnen worden. Hiervoor is meer interne communicatie over bomen en het bomenbeleid nodig.

Daarnaast is meer communicatie met inwoners wenselijk over regels, beheer en onderhoud. Dit draagt bij aan het verwachtingsmanagement van inwoners over momenten en resultaten van snoei, kap en aanplant, en geeft meer duidelijkheid over mogelijkheden bij het ervaren van overlast.

Er is meer toezicht en handhaving nodig bij werkzaamheden, om schade te voorkomen. Dit zou een (nieuwe) rol voor de buitendienst kunnen zijn, mits zij daarvoor de juiste opleiding en machtigingen krijgen.

Om de communicatie, toezicht en handhaving op voldoende niveau te krijgen, is meer inzet (fte) nodig. Voor de korte termijn wordt dit gedaan door met inhuur van derden en zodra duidelijk is hoeveel tijd precies zal vragen wordt dit structureel opgelost.

5.4. Bepaling nulpunt bomenbestand

Het gevoerde bomenbeleid kan niet geëvalueerd worden op behaalde kwaliteiten in het bomenbestand, doordat voor diverse doelstellingen geen vertrekpunt (nulpunt) is vastgelegd, en daarmee de huidige situatie niet kan worden afgezet tegen de situatie bij het vaststellen van het beleidsplan. De huidige situatie kan nu wel bepaald worden. Onderdeel van de werkwijze van Strategisch Bomenbeheer is een goede registratie van de veiligheid, beheerbaarheid en daarmee kwaliteit van het bomenbestand, die elke 3 jaar wordt aangevuld met de gegevens van de laatst uitgevoerde boomveiligheidscontrole en onderhoudsinspectie. Na afronding van de volledige inspectieronde (als alle bomen minimaal één keer volgens de werkwijze van Strategisch Bomenbeheer zijn beoordeeld), kan het resultaat via een export van de gegevens vastgelegd worden.

Op basis van het nulpunt die daarmee dan vastgelegd wordt, tezamen met een toetsbare definitie van kwaliteit van het bomenbestand, kan bij de volgende beleidsevaluatie beter getoetst worden op de effecten van de (nieuwe) beleidsuitgangspunten.

5.5. Blik op de toekomst

Voor de (nabije) toekomst worden diverse uitbreidingen van nieuwbouwwijken verwacht. Dit geeft kansen voor nieuwe bomen en boom/groenstructuren. Maar er zijn ook ontwikkelingen in bestaand stedelijk gebied (inbreiding). Daar zijn knelpunten met de groene (boom)structuren, wegverbreding en bestaande kabel- en leidingentracés te verwachten. Een goede afstemming, waarbij alle disciplines tot hun recht komen, is van belang.

De diverse belangen (zoals groen, wegen, woningen en leidingen) dienen voorafgaand aan ontwikkelingen integraal te worden afgewogen. De uitkomsten en doelstellingen kunnen vastgelegd worden in de gemeentelijke omgevingsvisie. De kaderstellende randvoorwaarden en uitgangspunten in de gemeentelijke LIOR (Leidraad Inrichting Openbare Ruimte) dienen hieraan gekoppeld te worden om zo de haalbaarheid te garanderen.

De algehele trend bij nieuwe aanplant is, vaak gestuurd vanuit ruimtegebrek, een keuze voor minder en kleinere groenvakken en bomen. Het is van belang om daar waar mogelijk toch ruimte te nemen of te creëren voor meer en groter groen. Hiervoor kan het rapport biodivers en duurzaam Teylingen (ook wel kansenkaart genoemd) gebruikt worden en die ook opgenomen kan worden in de gemeentelijke omgevingsvisie. Om de beperkte ruimte optimaal te kunnen benutten, zijn innovatieve oplossingen nodig. Deze kunnen niet toegepast worden zonder dat daar aanvullend budget voor beschikbaar is.

Gemeente Hillegom heeft inmiddels een omgevingsvisie vastgesteld. Hierin is aandacht voor de kwaliteit van groen, het versterken van groenstructuren, groen in de woonwijken en integrale afwegingen. In het kader van de samenwerking van Hillegom, Lisse en Teylingen op ambtenarenniveau, kunnen we als gemeente bij het opstellen van onze eigen omgevingsvisie met groen- en bomenbeleid qua werkwijze hierop op aanhaken.

6. Vervolgstappen na evaluatie

1. Opstellen en vaststellen van de criteria voor de beleidsstatussen van bomen en de bijbehorende beschermingsniveaus.
2. Actualiseren en aanvullen van de Lijst van waardevolle bomen aan de hand van de aanwijscriteria, en vastleggen op een digitale kaart.
3. Aanpassen van de verordeningsregels over het behoud van houtopstanden (APV) naar de aangepaste beschermingsniveaus en -richtlijnen.
4. Vaststellen van de aangepaste APV en de geactualiseerde Lijst van waardevolle bomen.
5. Bepalen van de (nieuwe) nulsituatie voor het gemeentelijke bomenbestand, aan de hand van de reeds lopende jaarlijkse inspectierondes.
6. Opstellen en bijhouden van lijst of registratie van kap en vervangende aanplant (ter plaatse of elders).
7. Borgen van de visie op bomen in samenhang met de andere gemeentelijke disciplines, met bijbehorende doelstellingen, in de gemeentelijke Omgevingsvisie.
8. Uitwerken van de doelstellingen en daarmee het actualiseren van het bomenbeleid in een omgevingsprogramma (uitvoeringsprogramma), met daarbij in ieder geval aandacht voor:
 - a. Borgen van de werkwijze van Strategisch Bomenbeheer in beleid.
 - b. Aanpassen van de richtlijnen voor overlast (o.a. toevoegen van zonnepanelen) en de werkwijze (loslaten van maximum aantal overlastbomen per jaar).
 - c. Richtlijnen voor behoud van goed functionerende bomen en voor passende nieuwe aanplant van en inrichting met genoeg, kwalitatief goede bomen verder uitwerken en borgen voor (her)inrichtingsprojecten.
 - d. Richtlijnen voor bomen in snippergroen uitwerken.
 - e. Uitwerking van benodigde communicatie (momenten, middelen, boodschappen) voor bomen en de daarbij benodigde inzet.
 - f. Uitwerking van benodigde toezicht- en handavingsinzet

7. CONCLUSIE

De visie en doelstellingen voor onze bomen passen bij een duurzaam, toekomstgericht bomenbeleid en sluiten aan bij de denkwijze vanuit de nieuwe Omgevingswet. Bij het formuleren van een gemeentelijke omgevingsvisie kan hier goed gebruik van worden gemaakt.

Aangezien het bomenbeleid pas 5 jaar geldt, is het niet wenselijk dit nu al geheel te vernieuwen. Meerdere beleidspunten vragen wel om een verdere uitwerking of verduidelijking, zodat uitvoering van het beleid eenduidiger kan. Het bomenbeleid kan op termijn samen met de nieuwe uitwerkingen worden opgenomen in een omgevingsprogramma voor bomen.

In de uitwerking van de diverse onderdelen zal meer aandacht nodig zijn voor toetsbaarheid, eenduidige werkwijzen en richtlijnen, en meer communicatie naar bewoners en binnen de gemeentelijke organisatie.

Daarnaast is het nodig om (gemeentebreed) te werken aan een meer integrale visie en werkwijze, zodat beheer en onderhoud van de openbare ruimte meer één geheel wordt en alle onderdelen elkaar aanvullen

BIJLAGE

Rapportage van uitgevoerde enquête

Rapportage Team Teylingen

Evaluatie bomenbeleid – Intern

Opdrachtgever: Gemeente Teylingen
Datum: juli 2020
Projectnummer: 2020160
Auteurs: Benthe Spijkers, Roel Bruijn & Peter van de Vijver

Achtergrond

Aanleiding en doel

De Gemeente Teylingen heeft in 2015 een bomenbeleid opgesteld, mede in samenwerking met een klankbordgroep. Vijf jaar na het opstellen van dit beleid wil de gemeente het bomenbeleid evalueren en actualiseren. Daarnaast dienen de beoordelingscriteria voor waardevolle bomen geactualiseerd te worden. DirectResearch heeft daarom in opdracht van de gemeente een evaluatieonderzoek uitgevoerd onder een selecte groep HLT-medewerkers die betrokken zijn bij (het uitvoeren van) het beleid.

 Methode <ul style="list-style-type: none">• Kwantitatief online onderzoek• Online research tool van DirectResearch• Maximaal 19 vragen	 Doelgroep <ul style="list-style-type: none">• Een geselecteerde groep HLT-medewerkers van de afdelingen: projecten, vergunningen, ruimtelijke ontwikkeling, handhaving en juridische zaken	 Respons <ul style="list-style-type: none">• Bruto steekproef: n=18• Netto steekproef: n=9 (50%) <p>! Vanwege de lage n moeten de resultaten uit dit rapport met enige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.</p> <p>Anderzijds heeft de helft van de uitgenodigde mensen deelgenomen, dus geven de resultaten wel een goed beeld van hoe er intern over het bomenbeleid wordt gedacht.</p>
 Periode <p>16 t/m 23 juni 2020</p>	 Bron <ul style="list-style-type: none">• Mailbestand van de gemeente Teylingen	

2

Twee op vijf vindt dat diversiteit van boomsoorten is toegenomen, mening over kwaliteit van bomen is verdeeld

Ervaren veranderingen n.a.v. het bomenbeleid (%)

Kwaliteit van de bomen

"Er zijn of worden veel 'verkeerde' of overlast gevende bomen vervangen. Verder worden gevaarlijke bomen direct verwijderd."

"Er zullen nu niet meer van die hele grote bomen geplant worden. Bomen die niet alle kabels en leidingen verstoppert."

"Volgen mij met name door ziektes."

"De plantplaatsen worden steeds kleiner waardoor bomen in de steeds vaker voorkomende droogteperiodes het steeds moeilijker hebben."

Aantal bomen

Diversiteit boomsoorten

■ Toegenomen/verbeterd
■ Gelijk gebleven
■ Afgenomen/verslechterd
■ Weet niet

3

Gelet op de bomen in de openbare ruimte binnen de gemeente, is volgens u de kwaliteit daarvan in de afgelopen 5 jaar verbeterd, gelijk gebleven of verslechterd? | n=9
Kunt u uw antwoord toelichten? | n=9
Is in de afgelopen 5 jaar het aantal en de verschillende soorten bomen binnen de gemeente volgens u toe- of afgenomen? | n=9

Twee op vijf vindt bomenbeleid duidelijk en/of toepasbaar

Wanneer men het bomenbeleid niet duidelijk of moeilijk toepasbaar vindt, geeft men aan dat de regels of procedures onduidelijk zijn of moeilijk te vinden.

Beoordeling bomenbeleid (%)

Duidelijkheid

■ Duidelijk
■ Enigszins duidelijk
■ Neutraal
■ Enigszins onduidelijk
■ Onduidelijk

"De onduidelijkheid komt doordat de beleidsstukken niet op een vaste plaats op de afdelingsschijf te vinden zijn."

"Voor het kappen van de bomen in het Kievitspark was het totaal onduidelijk welk procedure er gelopen moest worden. Wel of geen collegevoorstellen. Gigantische hoeveelheid uren inzet gemeentelijk personeel (juridisch, civiel)."

Toepasbaarheid

■ Makkelijk toepasbaar
■ Enigszins makkelijk toepasbaar
■ Neutraal
■ Enigszins moeilijk toepasbaar
■ Moeilijk toepasbaar

"Wanneer het beleid moeilijk te vinden is, wordt het toepassen natuurlijk ook lastig."

"Onduidelijke regelgeving. Wel inspraak of geen inspraak? Overlast bewoners. Wat is de maatstaf voor het kappen van een bomen (geen goed functionerende riolering, kapot drukken waterleiding of gasleiding) of is een criterium de boom geeft overlast qua licht, blaadjes?"

4

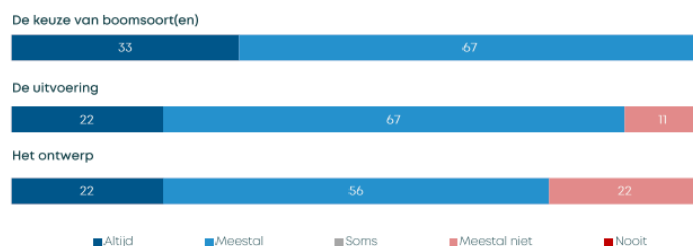
Hoe beoordeelt u het bomenbeleid op de volgende aspecten (op een schaal van 1 tot 5)? | n=9
U heeft aangegeven dat u het bomenbeleid onduidelijk vindt. Kunt u dit toelichten? | Indien onduidelijk n=2
U heeft aangegeven dat u het bomenbeleid moeilijk toe te passen vindt. Kunt u dit toelichten? | Indien moeilijk toepasbaar n=2

In vrijwel elke stap wordt er meestal of altijd rekening gehouden met de benodigde ruimte voor bomen

Mate rekening houden met benodigde ruimte voor bomen (onder- en bovengronds) bij... (%)

5

In hoeverre wordt er bij de herplant en/of nieuwe aanplant van gemeentelijke bomen (o.a. in projecten) op de volgende momenten rekening gehouden met de in het beleid vastgelegde benodigde ruimte voor bomen (onder- en bovengronds)? | n=9

Vooral conflicten ervaren met beschikbare ruimte voor de bomen. Wens om hier meer en in samenspraak met andere afdelingen rekening mee te houden

Conflicten eigen vakgebied bij uitvoeren bomenbeleid

"Bij bouwplannen zijn bestaande bomen vaak het ondergeschoven kindje, initiatiefnemers nemen het niet serieus en in een latere fase van een plan geeft dit problemen."

"Beperkte beschikbare ruimte binnen stedelijk gebied. Het bomenbeleid is gemaakt vanuit boomtechnische oogpunt en niet vanuit integraal oogpunt. Bomen op kabel- en leidingen..."

"In de stedelijke omgeving is het vaak niet mogelijk om de benodigde ondergrondse ruimte beschikbaar te hebben voor bomen. De ruimtes in de openbare ruimte worden steeds compacter vanwege het kostenaspect."

"Wortelapdruk van grote 'oude' bomen zorgt voor onveiligheid van voetgangers en fietsers, bewoners klagen hier veel over. Er is te weinig ruimte voor wortels / kabels en leidingen in bestaande wegprofielen terwijl het bomenbeleid zegt: herplanten moet. Dat wringt."

"Gigantisch lang inspraaktraject."

Suggesties voorkomen

"Duidelijker zijn welke bomen onderdeel uitmaken van een doorgaande groenstructuur of waarom we ze willen behouden (dat is nog niet altijd goed inzichtelijk) en welke bomen een minder hoge waarde hebben en daarvoor eventueel vervangen kunnen worden en welke voorwaarden daarvoor gelden."

"Het bomenbeleid moet niet alleen vanuit boomtechnisch oogpunt, maar juist ook vanuit een integraal oogpunt worden bekeken/opgesteld. Zoveel mogelijk rekeninghoudend met alle verschillende disciplines en bijbehorende belangen in de openbare ruimte."

"Er moeten per woonkern structuurplannen op zowel verkeers-, stedenbouw- en boomstructuurniveau komen. Deze structuurplannen moeten gezamenlijk met Ruimte worden opgesteld zodanig dat de verschillende structuren elkaar versterken. Alleen op deze wijze zal er op alle niveaus aandacht zijn voor de boomstructuur en zit er een wezenlijke samenhang tussen de drie vakdisciplines."

"Maak keuze: geen ruimte ondergrond = geen boom planten of zelfs verwijderen. Creëer eventueel ruimte door de auto minder ruimte te geven, minder parkeren / autovrije straten. Dit komt leefbaarheid, veiligheid en klimaatbestendigheid ten goede!"

"Heldere procedure, meer nadenken over consequenties van keuze met betrekking tot gas, water, elektra, riolering. Dit zijn levensbehoeften."

6

Hebben zich bij de uitvoering van het bomenbeleid situaties voorgedaan die lastig zijn gebleken of bleken te conflicteren met uw eigen vakgebied? | n=9
Wat zou er volgens u anders moeten om dergelijke lastige situaties of conflicten bij de uitvoering van het bomenbeleid te voorkomen? | Indien conflict ervaren n=5

Meer aandacht gewenst voor: veiligheid, beschikbare ruimte voor bomen en verwijzingen naar relevante informatie in beleid

Meer aandacht in bomenbeleid gewenst voor:

"In basis heeft elke solitaire boom waarde, maar de waarde van een boom wordt vergroot als hij onderdeel uitmaakt van een groenstructuur. Een straat die wordt begeleid door een doorgaande bomenrij heeft een grote waarde op heel veel verschillende aspecten. (beleving, gezondheid, hittestress, verkeer afremmend, vriendelijke uitstraling ect). **Het ontbreekt in Teylingen aan een groenstructuurkaart waarin deze waarde en ambitie is vastgelegd.** Op basis daarvan kunnen dan ook beter beargumenteerde keuzes gemaakt worden. Het gaat nu te vaak om een individuele boom."

"De verwijzing naar een Groene kaart voor Categorie A bomen in artikel 4.4.1. Waar is deze kaart te vinden. En advies om artikel 4.4.2 Beschermd dorpsgezicht Warmond juridisch te controleren m.b.t. dubbeling van toetsing en de inwerkingtreding van de inwerkingtreding van de omgevingsvergunning."

"Onveilige situaties voor voetgangers en fietsers door wortelopdruk. **Veiligheid moet argument nr. 1 zijn** en dus: kappen van die bomen, niet te groot laten groeien, deshoofts iedere 25 jaar vervangen en ook de goede soort op de goede plek kiezen."

"Het bomenbeleid is niet gekoppeld aan het gemeentelijk ruimtelijk beleid terwijl bomen een enorme ruimtelijke werking hebben en letterlijk ruimte vragen. Alle "ruimtevragers" (verkeer, stedenbouw, groen, spelen) in de openbare ruimte behoren naar mijn mening een integraal beleid te voeren wat leidt tot structuurkaarten die richting geven aan (nieuwe) ontwikkelingen. Het rietjesrijken tijdperk is over, **een integrale benadering moet richting geven aan de druk op de openbare ruimte**"

"Nadenken over consequenties ondergrondse infra en tijdspad procedure."

Overnemen uit bomenbeleid Lisse (33% is bekend met bomenbeleidsplannen Lisse of Hillegom)

"In Lisse is **alleen een omgevingsvergunning nodig voor waardevolle bomen**. Dit werkt zeer prettig."

7

Welke huidige situaties en/of ontwikkelingen zijn volgens u nog niet of onvoldoende in het huidige bomenbeleid meegenomen, terwijl u daar wel graag zaken voor geregeld wilt hebben? | n=9 (n=6 heeft een opmerking)
Bent u op de hoogte van (de inhoud van) de bomenbeleidsplannen van Lisse en Hillegom? | n=9
Zijn er in de bomenbeleidsplannen van Lisse of Hillegom specifieke zaken die volgens u handig zijn om ook over te nemen voor Teylingen? Zo ja, welke? Indien bekend met beleidsplannen n=4

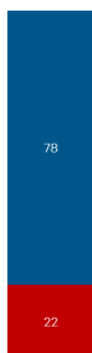

Volgens meerderheid worden inwoners voldoende geïnformeerd over aspecten bomenbeleid

Informerende inwoners (%)

Boomonderhoud en -beheer

Regels en beleid kapvergunningen

Overlast door bomen

■ Goed genoeg
■ Niet goed genoeg

8

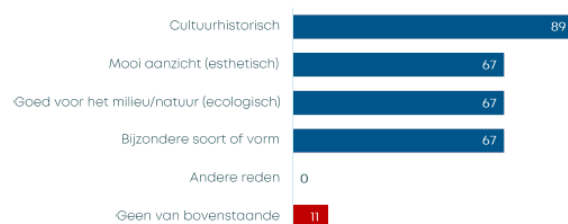
Worden inwoners volgens u gemiddeld genomen goed genoeg of niet goed genoeg geïnformeerd over de volgende onderwerpen? | n=9

Bijna alle deelnemers van mening dat cultuurhistorisch aspect gemeentelijke bomen waardevol maakt

Gemeentelijke bomen waardevol vanwege: (%)

9

Om welke reden(en) kunnen gemeentelijke bomen volgens u waardevol zijn? | n=9

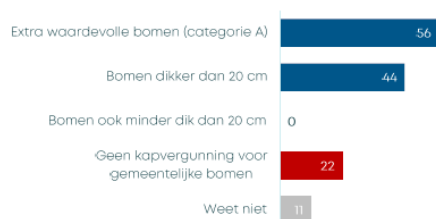

Huidige kapvergunningsplicht en ondergrens leeftijd bomen mogen zo blijven

Een aantal medewerkers geeft aan dat zij geen kapvergunningsplicht voor bomen wensen. Een deel geeft aan dat de ondergrens van 55 jaar voor het beschermen van particuliere bomen omlaag moet.

Kapvergunning voor: (%)

Ondergrens 55 jaar beschermen particuliere boom (%)

10

Bij gemeentelijke bomen wordt onderscheid gemaakt tussen de extra waardevolle bomen (categorie A, gelijk aan particuliere waardevolle bomen) en de reguliere bomen binnen de bebouwde kom. Beide zijn nu kapvergunningsplichtig. Welke gemeentelijke bomen moeten volgens u een kapvergunningsplicht hebben? | n=9
Wat vindt u van de leeftijd van minimaal 55 jaar, die wordt gehanteerd als ondergrens om een particuliere boom te beschermen? | n=9

Herplant op een andere plek en betrokkenheid omwonenden bij het bomenontwerp gewenst

Voorkeur herplant (%)

Gewenste participatie integrale herinrichting (%)

11

Bij herplant is het niet altijd mogelijk/wenselijk om (conform het bomenbeleid) een gemeentelijke boom op dezelfde plek terug te plaatsen. Wat heeft uw voorkeur? | n=9
Bij integrale herinrichting worden inwoners betrokken bij het wel of niet vervangen van gemeentelijke bomen. Op welke manier moet deze participatie volgens u vormgegeven worden? | n=9

Rapportage Team Teylingen

Evaluatie bomenbeleid – Digipanel en klankbordgroep

Opdrachtgever: Gemeente Teylingen
Datum: juli 2020
Projectnummer: 2020160
Auteurs: Benthe Spijkers, Roel Bruijn & Peter van de Vijver

Achtergrond

Aanleiding en doel

De Gemeente Teylingen heeft in 2015 een bomenbeleid opgesteld, mede in samenwerking met een klankbordgroep. Vijf jaar na het opstellen van dit beleid wil de gemeente het bomenbeleid evalueren en actualiseren. Daarnaast dienen de beoordelingscriteria voor waardevolle bomen geactualiseerd te worden. DirectResearch heeft daarom in opdracht van de gemeente een evaluatieonderzoek uitgevoerd onder het digipanel Team Teylingen en de klankbordgroep die betrokken is geweest bij het opstellen van het beleid.

Methode

- Kwantitatief online onderzoek
- Online research tool van DirectResearch
- Maximaal 22 vragen

Periode

Team Teylingen: 9 t/m 21 juni 2020
Klankbordgroep: 16 t/m 28 juni 2020

Doelgroep

- De doelgroep bestaat uit inwoners van de gemeente Teylingen.

Bron

- Digipanel Team Teylingen en mailbestand van klankbordgroep

Respons

Team Teylingen

- Bruto steekproef: n=962
- Netto steekproef: n=430 (45%)

Klankbordgroep

- Bruto steekproef: n=4
- Netto steekproef: n=3 (75%)

De totale steekproef is voor leeftijd en geslacht gewogen naar een representatieve verdeling voor gemeente Teylingen.

2

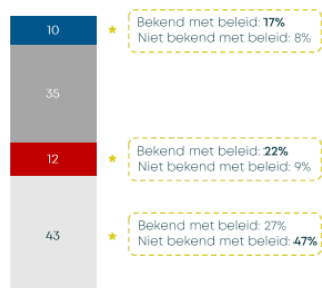
Kwart van mening dat het aantal bomen is afgenomen

Twee op de vijf inwoners geeft echter aan dat zij geen uitspraak kunnen doen over de ervaren veranderingen in de kwaliteit en de diversiteit van boomsoorten. Onder inwoners die bekend zijn met dit beleid, ligt dit aandeel lager. Zo vinden zij vaker dat de kwaliteit en de diversiteit van boomsoorten in de afgelopen 5 jaar is afgenomen dan personen die niet bekend zijn met het beleid.

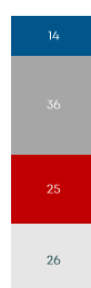
Bekendheid bomenbeleid en ervaren veranderingen (%)

23% is bekend met het bomenbeleid

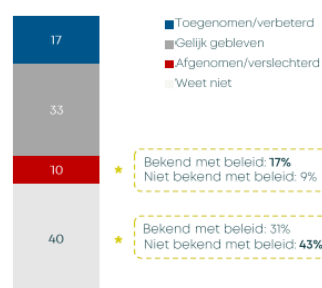
Kwaliteit van de bomen

Aantal bomen

Diversiteit boomsoorten

3

*Gelet op de bomen in de openbare ruimte binnen de gemeente, is volgens u de kwaliteit daarvan in de afgelopen 5 jaar verbeterd, gelijk gebleven of verslechterd? | n=433
Is in de afgelopen 5 jaar het aantal en de verschillende soorten bomen binnen de gemeente volgens u toe- of afgenomen? | n=433

Twee op vijf heeft weleens overlast ervaren van gemeentelijke bomen

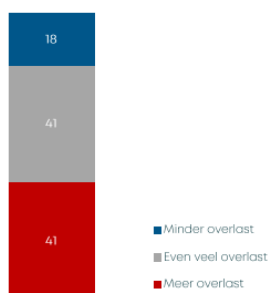
Onder inwoners die bekend zijn met het beleid is dit aandeel hoger dan onder inwoners die niet bekend zijn met het beleid. Het is mogelijk dat zij zich vanwege de overlast verdiept hebben in het beleid. **Vergeleken met 5 jaar geleden geeft twee op de vijf inwoners aan dat zij meer overlast ervaren.**

Ervaren overlast (%)

40% heeft weleens overlast ervaren van gemeentelijke bomen *

Bekend met beleid: **51%**
Niet bekend met beleid: 37%

Mate van overlast vergeleken met 5 jaar geleden

4

Heeft u weleens overlast ervaren van bomen in de openbare ruimte binnen de gemeente (gemeentelijke bomen)? | n=433
Ervaart u in vergelijking met 5 jaar geleden nu meer of minder overlast van gemeentelijke bomen? | Indien weleens overlast ervaren n=191

Meer aandacht gewenst voor: overlast, onderhoud, groen-voorziening en communicatie over kappen/plaatsen bomen

Meer aandacht gewenst voor:

Overlast van bomen aanpakken

"Overlast gevende bomen, mogen nu niet gekapt worden. Wellicht vaker snoeien of korter snoeien?"
"De wortels van de bomen 'tasten' het oppervlak aan, waardoor stoeptegels omhoog komen, wat gevaarlijke situaties oplevert."
"De grote van de bomen en zeker die op trottoirs staan. Deze staan vaak hinderlijk in de weg. Vooral voor oudere mensen met rollators en jonge mensen met kinderwagens."
"Vervuiling door luizen in de bomen waardoor vieze plakkerigheid op auto's en straat."

Beter onderhoud bomen

"Laat snoeien zorgt voor vele donkere plakken omdat ze voor het licht hangen van de straatlantaarns."
"De tuintjes om de bomen heen. In mijn straat lijken we daar zelf verantwoordelijk voor te zijn, maar hier heb ik nooit informatie over ontvangen. Het wordt ook slecht bijgehouden door de gemeente."
"Misschien gebeurt dat al maar beter onderhoud zodat er minder bomen hoeven te verdwijnen."

Meer groen

"Er moet veeel meer groen (en dus meer bomen) komen in Teylingen."
"Behoud van de bestaande bomen en compensatie voor de kaalslag die de afgelopen jaren heeft plaatsgevonden."
"Veel lege weilanden benutten tussen Sassenheim en Voorhout voor bomen en recreatie."
"Grotere diversiteit, meer groen, meer vruchtbomen, voedselbos."

Communicatie over kappen en plaatsen bomen

"Graag aangeven welke bomen er worden geplaatst en wat de eventuele overlast zou kunnen zijn, zoals overtollige bloesem, vruchten e.d."
"Dat er wordt aangegeven wanneer een boom in de buurt wordt geplaatst of gekapt."

5

Zijn er zaken met betrekking tot het bomenbeleid waar u graag zou zien dat de gemeente meer aandacht aan geeft? Zo ja, welke? | n=433 (55% heeft een opmerking)

Kwart is bekend met het bomenbeleid; twee op vijf noemt situaties waarin beleid volgens hen niet goed werd uitgevoerd

Zo geeft men aan dat de communicatie rondom veranderingen in het groen niet goed verliep, overlast van net geplante bomen overzien kon worden, bomen te groot groeien, de wortels van bomen overlast en gevaarlijke situaties veroorzaken en gekapte bomen niet herplant werden.

Kennis en naleven bomenbeleid

23% is bekend met het bomenbeleid
40% geeft aan dat er situaties zijn geweest waarin het beleid niet goed werd uitgevoerd

Situatie

"Aangegeven datt bomen gesnoeid moesten worden, **pas na inschakelen wethouder werd hier gevolg aangegeven**."

"**Bomen zonder aankondiging of inspraak gekapt**."

"**Net geplante boompjes op Vliegeniersweg weer weggehaal, omdat de vruchten overlast gaven**. Dat had makkelijk voorkomen kunnen worden."

"Bomen in korte en smalle straten, **mogen onbeheersbaar groot groeien**; waardoor gevaarlijke situaties kunnen ontstaan."

"De weg, stoep is bijna niet meer te belopen, omdat **de wortels van de bomen de straat opdrukken**. Ze groeien zo ver uit hun krachten, dat het **periodiek vervangen onmogelijk wordt**."

"Boom werd gekapt, en een **nieuwe boom werd niet op dezelfde plaats of gebied terug geplant**."

Suggesties voorkomen

"Verbetering **communicatie snoeidienst**."

"**Aankondiging en inspraak**."

"**Beter van tevoren nadenken over wat je plant en wat de langetermijneffecten zijn**."

"**Kleiner type boomsoort in korte en smalle straten plaatsen!**"

"**Veel eerder uitdunnen en vervangen met jonge bomen, en meer variatie in de soorten**. Door steeds te vervangen hou je de stand op een mooi peil. Als bomen te groot worden, zijn ze langs de weg eigenlijk niet meer te vervangen."

"Als een boom gekapt moet worden, dan **op dezelfde plaats of zelfde locatie een boom terugplanten**. Bij de Wilhelminalaan zijn de afgelopen jaren enkele fraaie kastanjabomen gekapt, nu zijn het lege plekken in het straatbeeld."

6

Was u voorafgaand aan dit onderzoek op de hoogte dat de gemeente een Bomenbeleid heeft? | n=433
Hebben zich situaties voorgedaan waarbij naar uw idee het beleid niet goed werd uitgevoerd? | Indien bekend met bomenbeleid n=119
Wat zou anders moeten om dit volgende keer te voorkomen? | Indien van mening beleid niet goed uitgevoerd n=47

Suggesties andere bomenbeleidsplannen: focus op behoud bomen, meer (soorten) bomen en communicatie van plannen

Suggesties uit andere bomenbeleidsplannen:

Utrecht

"Utrecht (<https://omgevingsvisie.utrecht.nl/thematisch-beleid/bomen/>) behandelt in het bomenbeleid ook bomen op privéterrein; dat zou Teylingen ook moeten doen. En daarnaast spreekt Utrecht duidelijke ambities uit."

Putten

"Kijk bijvoorbeeld naar het bomenbeleidsplan van de gemeente Putten waarin de aandacht niet uitgaat naar de kap van bomen, maar naar het behoud van bomen."

Nieuw-Vennep

"In Nieuw Vennep is een bos aangelegd. Afhankelijk van ruimte."

Noordwijkerhout

"Bomenbeleidsplan van voormalige gemeente Noordwijkerhout. Hierin stonden zaken/keuzes als volwassenen aanplanten, richting/soorten voor bepaalde gebieden, onderbouwing voor de keuzes door groei-eigenschappen te benoemen (zodat voor inwoners duidelijk is waarom bepaalde keuzes gemaakt zijn en andere soorten uitgesloten).

7

Weet u andere boombeleidsplannen waarin dingen geregeld zijn die handig zijn en die u graag ook in het bomenbeleid van Teylingen zou zien? | n=433 (13% heeft een suggestie, n=4 noemen specifieke andere beleidsplannen)

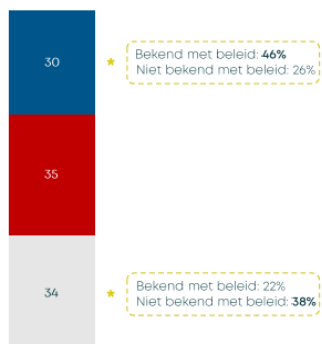

Informeren inwoners over aspecten beleid kan beter

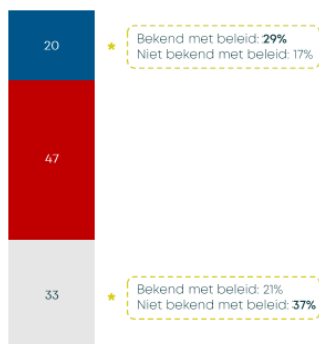
Vooral over het boomonderhoud en -beheer en de overlast door bomen vinden inwoners dat zij niet goed genoeg geïnformeerd worden. Inwoners die bekend zijn met het beleid vinden echter vaker dan inwoners die hier niet mee bekend zijn, dat zij goed genoeg over de verschillende onderwerpen geïnformeerd worden. Inwoners die niet bekend zijn met het beleid geven vaker aan dat zij hier geen uitspraak over kunnen doen.

Informeren inwoners (%)

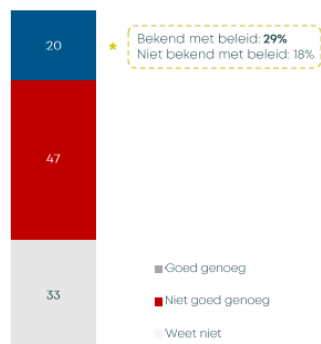
Regels en beleid kapvergunningen

Boomonderhoud en -beheer

Overlast door bomen

8

Worden inwoners volgens u gemiddeld genomen goed genoeg of niet goed genoeg geïnformeerd over de volgende onderwerpen? | n=433

Aanzicht en aantal bomen in heringerichte straten verbeterd

De inwoners van de straten ervaren ook minder overlast van de gemeentelijke bomen. Van de inwoners die bekend zijn met de heringerichte straten, geeft op elk aspect minimaal een derde aan dat de deze verbeterd zijn. De plaatsing van en soorten bomen blijken minder makkelijk te beoordelen.

Aspecten heringerichte straten Sassenheim: St. Antoniuslaan, Essenlaan en Platanenlaan (%)

43% is bekend met één van de straten (waarvan 2% in één van de straten woont/woonde)

Mate van overlast van gemeentelijke bomen ! n=10

Aanzicht van gemeentelijke bomen

Aantal gemeentelijke bomen

De verschillende soorten gemeentelijke bomen

Plek waar de gemeentelijke bomen zijn geplaatst

■ Verbeterd ■ Gelijk gebleven ■ Verslechterd ■ Weet niet

Bewoners voelden zich tijdens herinrichting voldoende betrokken, vanwege:

"Info-avond en er waren ambassadeurs uit de straat."

"Voldoende info vooraf."

"Er duidelijke borden stonden."

"Betrokken bij keuzes."

9

Bent u bekend met een van de volgende straten in Sassenheim: St. Antoniuslaan, Essenlaan en/of Platanenlaan? | n=433.
Bent u volgens u vanuit de gemeente voldoende betrokken bij de herinrichting van de straat (St. Antoniuslaan, Essenlaan en/of Platanenlaan)? | Indien woonachtig in één van de straten n=47
In hoeverre vindt u dat de straat/straten (St. Antoniuslaan, Essenlaan en/of Platanenlaan) zijn verbeterd of verslechterd op de volgende punten? | Indien bekend met één van de straten n=182

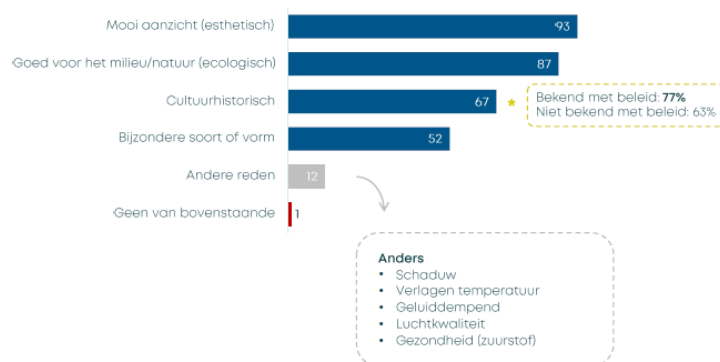

Esthetiek en ecologische aspecten maken bomen waardevol

Inwoners die bekend zijn met het bomenbeleid geven vaker aan dat het cultuurhistorische aspect bijdraagt aan een waardevolle boom. Bomen worden ook waardevol gevonden doordat zij schaduw, temperatuurverlaging, geluiddemping en een verbetering van de luchtkwaliteit bieden.

Gemeentelijke bomen waardevol vanwege: (%)

10

Om welke reden(en) kunnen gemeentelijke bomen volgens u waardevol zijn? | n=433

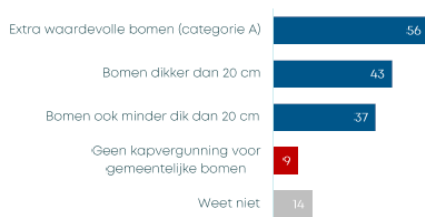

Wens om regels kapvergunning en ondergrens leeftijd bomen te verruimen

Zo geeft ruim één op de drie inwoners aan dat bomen die minder dik zijn dan 20 centimeter ook een de kapvergunningsplicht moeten hebben. Daarnaast geeft twee op de vijf aan dat de ondergrens van 55 jaar voor het beschermen van particuliere bomen omlaag moet.

Kapvergunning voor: (%)

Ondergrens 55 jaar beschermen particuliere boom (%)

11

Bij gemeentelijke bomen wordt onderscheid gemaakt tussen de extra waardevolle bomen (categorie A, gelijk aan particuliere waardevolle bomen) en de reguliere bomen binnen de bebouwde kom. Beide zijn nu kapvergunningsplichtig. Welke gemeentelijke bomen moeten volgens u een kapvergunningsplicht hebben? | n=433
Wat vindt u van de leeftijd van minimaal 55 jaar, die wordt gehanteerd als ondergrens om een particuliere boom te beschermen? | n=433

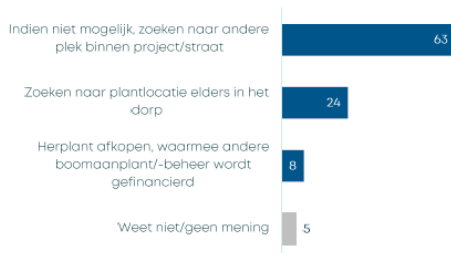

Herplant op een andere plek en betrokkenheid omwonenden bij het bomenontwerp gewenst

Wanneer herplant niet mogelijk is, willen inwoners dat de plantlocatie verplaatst wordt naar een ander plek binnen het project, de straat of het dorp, zodat herplant plaatsvindt. Daarnaast wenst men bij integrale herinrichting niet dat direct omwonenden zelf bepalen of bomen vervangen worden, maar willen zij vooral dat zij betrokken worden bij het ontwerp binnen de randvoorwaarden van de gemeente.

Voorkeur herplant (%)

Gewenste participatie integrale herinrichting (%)

12

Bij herplant is het niet altijd mogelijk/wenselijk om (conform het bomenbeleid) een gemeentelijke boom op dezelfde plek terug te plaatsen. Wat heeft uw voorkeur? | n=433
Bij integrale herinrichting (denk aan herinrichting van het openbare groen, wegvernieuwing, rioolvernieuwing etc.) worden inwoners betrokken bij het wel of niet vervangen van bomen. Op welke manier moet deze participatie volgens u vormgegeven worden? | n=433

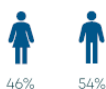

Bijlage: Profiel respons (n=433)

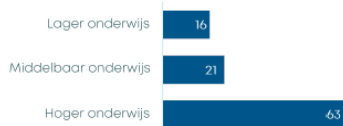

Hieronder staan de ongewogen kenmerken van geslacht, leeftijd en opleidingsniveau weergegeven. In de rapportage zijn de resultaten gewogen naar een representatieve afspiegeling voor de gemeente Teylingen, op basis van geslacht en leeftijd. De kenmerken worden op totaalniveau weergegeven (digipanel en klankbordgroep) in verband met het beperkte aantal deelnemers uit de klankbordgroep (n=3).

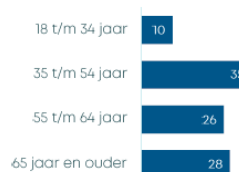
Geslacht

Opleidingsniveau (%)

Leeftijd (%)

23

Voor een aantal personen is leeftijd onbekend.

Contact

Bente Spijkers
Research Expert
06 15 28 86 66
Bente@directresearch.nl

Roel Bruijn
Research Expert
06 55 21 01 86
Roel@directresearch.nl

Peter van de Vijver
Research Director
06 27 86 55 67
Peter@directresearch.nl

Vragen over dit
onderzoek? Wij helpen
je graag verder!